

hitro razširil, da se Katarina Gobec ni mogla več rešiti. Njeno čisto sežgano truplo so po ognju našli in prepeljali v mrtvašnico pokopališča v Makolah. Zgorele so tudi štiri koze in več kokoši, ter vsa krma za živino. Poslopje bilo je pri zavarovalnici zoper ogenj v Gradcu zavarovano za 600 K, škoda pa znaša okola 2000 K.

Poročilo ptujskega sejma. Na mesečni živinski, konjski in svinjski sejem dne 4. februarja prignalo se je 67 konj, 672 komadov govedi in 324 komadov prašičev. Cene so bile dobre, blago se je prodalo lahko. Kmetje le priženite svoje blago sami na sejem, ker boste za svoje blago več dobili kakor pa če je prodajate prekupcem. Neki kmet je prodal na tem sejmu doma izrejeno svinjo za 270 kron. Prihodnji živinski sejem bode dne 18. februarja t. l.

Dopisi.

Od sv. Ruperta v Slov. Gor. Ni res, da sem dal postaviti hlev za živino na gričku tik zadnjih cerkvenih vrat, kjer je videti, da bi se gnojnica dol k cerkvi cedila, res pa je, da je cerkveni konkurenčni odbor dal postaviti župnijsko gospodarsko poslopje na primernem prostoru, kjer se gnojnica odtaka ravno na nasprotno stran cerkve. Ni res, da poštene hiše imenujem hudičeve hiše, ni res, da sem za sv. misijon pripravljaj neke moše s „hudiči, faloti“ i. t. d.; res pa je, da sem vse prav prijazno povabil, naj se udeležijo sv. misijona. Ni res, da sem klel in šinfal, mesto pridigoval in ni res, da ne bi hotel kdaj krstiti, češ je prepozno, ter da bi katera žena morala radi tega otroka nesti domov in drugi dan zopet prinesiti. Ni res, da mož, ki je prišel po spovednika

začel se je izgovarjati, da ne zna pisati. Zato je komisar opomnil: „Če ne umete pisanja, se vam bode kot županu slabo godilo.“

„O, nič ne bo hudega,“ jame se župan izgovarjati, „gospod fajmošter in mežnar mi bosta ze pomagala.“

„Ali niste nič v šolo hodili?“ vpraša uradnik.

„Jaz sem samo z volami v šolo hodil“, blekne Kušak.

„Se vam pozna“, reče komisar in ga odpravi.

Čeravno se ni znal podpisati, ga vendar nič ni bolj razveselilo, če je našel svoje ime kje tiskano ali napisano.

Ko je stalo v „Fihposu“: „V Zagorju je bil izvoljen za župana katoliško-narodni in zavedni gospodar Juri Kušak. Slava vrlim volilcem!“ je od samega veselja skoraj znorel. Njegov sin mu je moral ta članek nad dvajsetkrat prebrati, in vsem znancem je ponosno kazal te lepe katoliške „cajtenge.“

Kjer je le mogel, dal je nabiti kakšno tablico, ki je nosila njegovo prečastito ime. Tako je dal na vratih v pokopališče pribiti napis, ki se je tako glasil: „Tukaj se smejo pokopavati le mrličiči, ki živijo v tej občini. Juri Kušak, župan.“

Nekoč se je pritepel v naš kraj sumljiv pes in

svoji 20-letni deklici, ni našel pomoči, ker je Ra-goznica precej daleč ali pa pot preslaba; res je pa da sem fantu, ki je prišel po spovednika, rekel, naj gre k sv. Barbari, ker gosp. kaplana ni bilo doma jaz pa sem se radi protina v kolenu desne noge komaj še po hiši premikal. Ni res, da sem izrazil besede: „Če temu kmetu prodamo posestvo, pa pride drug gospodar na nje.“ Ni res, da bi navadno v svoji pridigi pravil: „Štajerca je hudič in kateri Štajerca bere, je hudič;“ res pa je, da svarim pred slabimi knjigami in časopisi brez „hudiča“. Ni res, da računim za poroko 5 gld.; res pa je, da sem pri 171 porokah samo v dveh slučajih računil 5 gld. pri vseh drugih strankah manje, pri nekaterih celo nič. Ni res, da je pred kratkim kmet plačal za pogreb 202 kroni in seveda še nekaj helarjev; res pa je, da je kmet imel plačati za slovesen pogreb I. vrste 80 K; ker pa je kmet vpričo drugega kmeta rekel: „Gospod, le računite, kolikor hočete, saj se denarji tukaj in se ne ve, čegavi še bodo“, je sam plačal 100 K, površni dve kroni in še nekaj vinarjev pa je plačal pokopiču, kar sem združil zavoljo olajšave pri sodnji v en račun. Ni res, da je plačati celo za vodo, katero poškropi župnik po žepi, kada gre k pelavanju, 25 krajcarjev; res pa je, da za tisto vodo nobena žena in nikdo drugi ni dal vinarja. — Župni urad sv. Rupert v Slov. Goricah, dne 12. prosinca 1903. Ivan Pajtler, župnik.

(Opomba uredništva: Toraj gospod župnik, mi vam prav nič ne verjamemo, da bi ta „ni res“ bil resničen, kmetje si bodejo o tem že sami sodbo naredili. Pričakujemo o tej stvari do prihodnje številke našega dopisnika, da nam to stvar pojasni.)

Iz Moravec. Glede dopisa, katerega je priobčil

takoj smo dobili tablo z zapovedjo: „Tukaj ima zapor vsi psi Juri Kušak“. Neki hudomušnež pa po noči napisal za besedo „psi“ še besedico „in“. Zato je župan kaj pisano gledal, ko je nekdo drugo jutro za plotom zaklical: „Oča, bežite, šintar gre!“

Najbolj so se gospod Kušak repenčili pri vojaškem naboru (štelengi). Še celo major ni nosil svoje glave tako visoko kakor zagorski župan trdo buč. Seveda, treba se je bilo malo postaviti, da bode fanti, ki so na izbirkah, doma lahko povedali, kakšen imeniten mož je vladar Zagorja.

K naboru je prišel tudi njegov najstarejši sin Bil je to lep dečko, popolnoma podoben svoji blagim mamicam. Zdravnik je krepkega fanta takoj potrdil pri njem stoječi major zapove, naj ga zapišejo v konjiko.

Kušak ni nič vedel, kaj je govorila komisija, samo zijal je okrog. Zapazivši, da se pogovarja o gospodje o njegovem sinu, vprašal je pisarja, kaj mu gospod „majur“ rekli.

Pisar mu pove, da so sina odbrali h konjikom. „Kaaaj, kam so ga dali?“ vpraša župan zopet. „H konjem pride“, mu pojasnuje pisar.

Tedaj pa naš župan urno vstane in glasno reče komisiji: „Lepo prosim, prečastiti gospodje, ne daj

v svojem umazanem predalu klerikalno mariborško glasilo iz našega kraja, sem primoran to-le odgovoriti: O ti čudni popotnik iz pekla, tvoja pota so pač dosti bolj čudna, nego so samega Boga. Od mlina pa proti tistemu imenitnemu trgovcu Štupica pa v pekel nesti turščino moko za žgance, to je res čudno in celo vrjetno, da jih že ni časa kuhati, kadar se od tam domov pride. Menda je tebe puščavnik k tistemu narodnemu trgovcu in tudi gostilničarju (!) žganje vleklo, ker nisi pozabil omeniti, da se tam tudi žganje toči. Pač ti puščavnik si premalo zvit in si se sam izdal s tem, da si pisal, da si šel proti Štupicu domov, ker mi rojeni Moravci predobro znamo, kje je tisti skrit kraj, kteremu se „pekel“ pravi. Mi vstajamo, a vas je strah, namreč vas klerikalce in klerikalne podrepnike, ker tisti časi so že popred minuli, kakor si ti bedasti dopisnik med nami začel prebivati in v tvoj rog, oziroma tvojih pristašev, nikdar trobili ne bomo, kar nas je naprednih prebivalcev mirnih „Moravec“. Kar pa se tiče mlinarja, pa ti povem tebi bedastemu dopisniku lažljivega „Gospodarja“, da je on dosti bolj značajan mož, kakor si ti in vsa tvoja druhal, in tudi ga ne bode te ti, ne tvoji pomagači odvrnili, da nebi bral občekoristnega lista „Štajerca“, ker ima pač toliko samozavednosti, da ne bode šel tebe vprašat, kateri list si naj naroči in bere. Ako pa je komu rekel, da si naj list sam naroči, je storil celo prav, ker list „Štajerc“ prvič ni tako drag, da bi bilo vredno in potrebno, si ga izposojevati, drugič pa je s tem že na to deloval, da se list še bolj razširi, kar je celo hvalevredno. Tebi lažnjivi dopisnik pa zabičim, da nas ne zapeljuješ v gostilne še tako „narodnih“ gospodov, ker mi moravski posestniki imamo v svojih kleteh pijačo in se nam nikakor lepo ne zdi posedanje

mojega sina h konjem, dajte ga rajši k volom, ker jih je bolj navajen!“

Glasi smeh zabuči po sobi. Zato ni slišal marjorja, ki je opomnil: „Starega pa k oslom.“

S svojo neumnostjo in s svojim umazanim jezikom je še celo župnika, pred katerim se je drugače valjal po trebuhu, hudo razžalil. Nekoč ga je prišel fajmošter obiskat. Mati je hitro izvlekla iz zabele nekaj klobas, lepo pogrnila mizo, prinesla liter starega itd.

Ko sta se zagorska mogotca mastila s sočnatimi klobasami, prilezli so iz vseh kotov županovi otroci vohat prijetno dišečo svinjetino.

Zmanjkalo je mesa, pa tudi besede so pošle. Da bi jima ne bilo dolg čas, jel je župnik svojo verno ovco izpraševati, kaj bo iz njene mladine.

„Starejši dobi grunt“ začne praviti Kušak, „Miha bo mesar“. „Hm, mesar“, zamrmra božji namestnik.

„Mesar bo, mesar. Že zdaj pobije vsako malo žival, katero more dobiti.“

„Kaj hoče postati Jaka?“ vpraša gost dalje. Kušak ponižno odgovori: „Jaka bo ‚šuštar‘, ker hoče vsako raztrgano ‚švapo‘, (obutje) z drotom zašiti.“

„In kaj bi radi imeli iz Janeza?“ vpraša fajmošter s povzdignenim glasom.

po gostilnah. K sklepu ti priporočim, lažnjivi dopisnik, da plačaš eno sveto mašo na čast sv. Luciji, da te varuje oslepelosti, ker si že precej na očeh bolan, kar se na tem spozna, ker si tistega turka, kateri je na tabli naslikan na hiši gosp. Štupica, kako tobak prodaja, spoznal za sv. Blaža in se s tem izdal, da si slep in vsega obžalovanja vreden in to s tem bolj, ker turščine moke v naši fari ne dobiš, ker pri vsih mlinih se „Štajerc“ bere, ne samo pri omenjenem in boš moral bržčas od lakote umreti. Sz i.

Iz Lembaha. Dragi čitatelji „Štajerca“, kakor se iz mnogih krajev izve, kako grozno so kmetje vkovani v klerikalne verige, tako se tudi godi pri nas v Lembahu. Toraj pa tudi naj pride nekaj enkrat iz tega kraja na beli dan! Tukaj smo mi stariši, kateri hočemo, da bi se naši otroci naučili nemškega in slovenskega jezika, prisiljeni pošiljati jih na primer iz Bistrice eno uro daleč mimo domače šole v Pekre, in to samo radi tega, ker se podučuje po klerikalnem uplivu samo slovenski jezik v naši domači šoli. To je jako žalostno za Lembaško okolico. Krivi so temu klerikalci, krivi pa tudi kmetje sami, in ti zadnji radi tega, ker ne stopijo temu klerikalnemu postopanju enkrat na prste. Zakaj pa so poprej učili dva jezika, ko so bili župniki, Herg, Fleck in učitelji Rošker, Čizelj in Birkmajer? Kmetje, vzdramite se enkrat iz spanja, ako si ne želite, da bi se vašim sinom enkrat prav hudo godilo na svetu, posebno pri vojakih. — V drugi številki klerikalnega mariborskega glasila se je bralo o kmetu Peršonu na Bistrici, da pošilja svoje otroke v Pekrsko šolo in da se še niso ničesar nemškega naučili. Jaz pa mislim, da se bodejo ti otroci gotovo več naučili, kakor tisti, katere gospod Godec pošilja v goščo — gobe iskat, ali pa ptičeje gnezde razdirat.

„Vejo gospod, Janez pa mora postati župnik“, dé gospodar veselo.

Duhovnik ga po strani pogleda in reče: „Iz te moke pač menda ne bode nič kruha, ker se fant ne uči posebno rad. Kako ste prišli na to misel?“

Župan se je pri teh besedah neumno nasmeljal in odgovoril: „O, pa še kakšno fejst glavo ima za ‚gospoda‘! Mrcina se že zdaj noče prekrižati, če mu ne dam poprej krajcar.“

Župniku je postalo vroče. Naenkrat se je spomnil, da še ni izmolil vseh molitvic in hitro jo je odkuril domu.

Enakih kozlarij bi vam lahko napisal celo kopo in trditi smem, da se nam bode vse smejalo, kakor „prleškim Lemberžanom“, če bode Kušak županil še tri leta.

Da se vam, dragi slovenski kmetje, ne bode godilo, kakor nam Zagorčanom, zato vas resno opominjam, da volite v prihodnjič le prave može, ne pa farovške in dohtarske kimoyce. Kmeta že itak preveč zaničujejo; zavoljo tega bi ne smel še sam pljuvati v lastno skledo, to se pravi: ne smel bi s svojo nevažnostjo in bojazljivostjo delati sramote svojemu častitljivemu stanu.

Jaz vprašam ptičjo varstveno društvo, kaj ono k temu poreče? Jaz mislim, da stariši pošiljajo otroke radi tega v šolo, da bi se tam česar naučili, pa ne, da bi se celi dan po gošči okoli klatili. Kaj poreče k temu c. kr. šolsko nadzorništvo? — Ako pa kmet ne zna nemški govoriti, temu ni nihče drugi kriv, kakor samo slovenske šole; kar se človek v mladosti ne nauči, tudi v starosti ne more znati. Da pa je pri nas posebno na slovensko-nemški meji potrebno znanje drugega deželnega jezika, naj dokaže samo to-le dejstvo: Ako bi na primer kmet hlapcu napisal slovensko spričevalo v službeno knjigo, ter bi si hlapec potem šel iskat službe proti Gradcu, sploh v nemške kraje, ga nobeden kmet noče sprejeti. Ali ni toraj pri nas neumno, da morajo naši otroci eno uro daleč mimo slovenske šole v nemško šole hoditi? Posebno, kadar je grdo deževno vreme in po zimi, ko zapada pri nas navadno jako visok sneg. Ako bi se pa v Lembaški šoli tudi nemški jezik učil, koliko bi si tedaj otroci pota prikrajšali, posebno, ker imajo nekteri samo par minut do domače šole; a so vendar prisiljeni tako daleč iti, ako se hočejo prepotrebne nemškega jezika naučiti. Vsaki kmet ni tako premožen, da bi mogel svoje otroke v mestne šole pošiljati, sploh ker imamo mi kmetje itak zadosti drugega plačevanja. Gospod učitelj, jaz Vas vprašam, zakaj pa vi nemško vedno govorite, ako tako strašno poduk v nemškem jeziku sovražite! Škoda, da ste vi tako dolgo po šolskih klopeh hlače trgali in vendar ne podučujete otrok niti ne toliko, da bi se lepo obnašali na ulici. Ako na cesti na primer srečajo kakega odrašenega človeka, se mu na mesto, da bi ga pozdravili, samo smejijo v lice; da, večkrat se je pripetilo, da se ga zmerjali. Pekrska šola bode enkrat peta razredna šola, v Lembaški šoli pa znajo kaplanov teater imeti. Pekrska šola dobiva vedno več kmečkih otrok, v Lembahu pa šolarjev vedno zmanjkuje. Hvala Bogu, da se je začelo jasnit med našimi kmeti, Bog daj, da bi postalo še malo število naših zaslepljenecv vendarle enkrat pametno.

Kmet, opazovalec.

Hudinje pri Celju. Dragi „Štajerc“! Ko pregledujem in prebiram tvoj list, vidim, kako se bojuješ za nas uboge kmete. Radi tega se ti moram iz celega srca zahvaliti ne le za tvoje lepe pripovedi, temveč najbolj za tvoje dobre nauke, s katerimi nas podučuješ in za tvoj trud, saj si nam kmetom ž njim že dovolj pomagal. „Štajerc“, ti si nam luč, katera bi nam bila že pred mnogimi leti na Spodnjem Štajerskem potrebna, Bog daj, da bi nam svetila še mnogo, mnogo let! „Štajerc“, le tako vrlo naprej! — Kmet. (Opomba uredništva: Tako nam piše kmet poštenjak in mi ga zahvaljujemo za izkazano nam priznanje. Le tako naprej vrlo naprednjak, vreme se bode zjasnilo!)

Razne stvari.

Molitev za župnika. Neka fara je imela čmernega in sitnega župnika. Bil je zelo neprijubljen. Ob ne-

deljah popoldne je hodil v cerkev breviri molit. Ob taki priliki je slišal neko babše, ki je glasno molila, naj bi ljubi Bog še mnogo let ohranil župnika. Cudeč se, je vprašal dobro ženko, zakaj mu želi še dolgo živeti? Babše mu ravnodušno odgovorila: „Pomnim že tri župnike. Prvi je bil siten, drugi sitnejši in vi ste najsitnejši. Iz tega sklepam, da bo vaš naslednik še sitnejši nego ste vi in zato molim, da bi vsaj vi še dolgo živeli.“

Kmečki raj. Lansko leto je bilo na Češkem dražbenim potom prodanih 2895 posestev v vrednosti 44,410,000 K.

Tele v postelji. Ribničani, ki prebivajo na Kranjskem, so znani celemu svetu po svoji „künšti“ in zato si tudi znajo pomagati ob vsaki priliki. Nov dokaz: V zadnjem času je bil hud mraz, in hlev pristnega Ribničana mu ni mogel zabraniti vstopa. Zgodilo se pa je, da je nekje krava teletila. Ljudje so se zbal, da ne bi tele zmrznilo, in vzeli so ga in prenesli v sobo in položili v posteljo in tele ni zmrznilo. Če so teletu tudi podložili „povšter“ in ga pokrili s „kovtrom“, tega pa še „Štajerc“ sam ne ve.

Kitajske zaroke. Kakor se Kitajci v vsem razločujejo od Evropejcev, imajo tudi posebne ceremonije pri zarokah. Zakonske zveze sklepajo posredovalci, in navadno nevesta sploh ne vidi svojega ženina poprej, kakor pri poroki. Takoj po zaroki si zaročenca menjata darila. Zaročenec pošlje svoji „izvoljenki“ svinjsko kračo, vrečo denarja, dve steklenici vina, dve raci, dva piščanca, dve okrašeni sveči. Zaročenka mu vrne darila, obdrži si le denar, eno raco, eno piščo in sveči, ki jih prižgo pri porodu prvega otroka. Na dan poroke se obleče nevesta v rudečo obleko z rudečim pajčolanom. To se zgodi, da gleda mlada žena ves svet v rožnati luči. Po poroki mora s svojim ženinom moliti prednike, potem pa ne sme cele tri dni niti govoriti, niti se smejati ali se jokati. In vendar ti zakoni, ki se ne sklepajo iz srčnega nagnenja, prav dobro „drže.“

Perzijske solze. V Perziji imajo vdove posebne steklenice, v katere nabirajo solze, da škrope ž njimi grobove svojih mož. Te steklenice postajajo vedno redkeje, kar dokazuje, da s civilizacijo ginevajo Perzijkam tudi solze. Največ solz se potoči ob obletnici smrti Hasana, vnuka Mohameda. Njegovo smrt objokavajo na najslovesnejši način. Deset dni traja to jokanje in joka vse povprek: otroci, žene in možje. Možje se bijejo s handžari (jako zakrivljene sablje) po golih prsih, da teče kri, in žene se pri tej priliki napolnijo svoje steklenice, da imajo solze pri vsakojaki moževi smrti.

Zunanje novice.

Bivši kaplan Anton Bezeljak v prisilni delavnici. Bivši kaplan v Št. Janžu na Dolenjskem, Anton Bezeljak, rojen 6. okt. 1866 v Črnem vrhu nad Idrijo, je bil pri okrajnem sodišču v Ljubljani zaradi prestopka goljufije in postopanja v enomesečen zapor obsojen, ob enem pa se je sodišče tudi izreklo, da je